Lausuntopyyntö valiokunnan kokoukseen torstaina 22.5.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta / Valmius, varautuminen sekä yllättävien ja poikkeuksellisten häiriötilanteiden hoitaminen normaali- ja poikkeusoloissa.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisessa on havaittu puutteita häiriötilanteissa, jotka kohdistuvat samanaikaisesti useisiin hyvinvointialueisiin ja vaativat useamman kuin yhden hyvinvointialueen voimavarojen käyttöä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sote-järjestämislakia siltä osin, kun se koskee valmiutta, varautumista sekä yllättävien ja poikkeuksellisten häiriötilanteiden hoitamista normaali- ja poikkeusoloissa.

Pirkanmaan hyvinvointialue näkee tärkeäksi, että laajoihin häiriö- ja poikkeustilanteisiin varaudutaan nykyistä paremmin. Esityksen muutokset antavat riittävät mahdollisuudet hoitaa hyvinvointialueiden rajat ylittäviä häiriötilanteita käytännössä, ja ne mahdollistavat keskitetyn ylialueellisen johtamisen laajoissa häiriötilanteissa. Pirkanmaan hyvinvointialue nostaa esiin, että kansallista resurssien käyttöä koskevat periaatteet tulee muotoilla yhteneviksi. Näin varmistetaan tasavertaisuus ja se, etteivät alueet laadi erilaisia periaatteita suhteessa toisiin yhteistyöalueisiin.

Säännöskohtaiset kommentit

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 50 a §, jossa säädettäisiin varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella. Jotta toimintakyky säilyy häiriö- ja poikkeusoloissa, yhteistyösopimukseen on kirjattava riittävällä tarkkuudella mm. hälyttämisen ja valmiuden säätelyn periaatteet, sekä periaatteet, joilla sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroja voidaan käyttää hyvinvointialueen rajat ylittäen.

Pykälä 50 b § koskee sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteiden ja poikkeusolojen kansallista johtamista, jossa päätösvalta on nyt selkeästi kirjattu sosiaali- ja terveysministeriölle. Pirkanmaan hyvinvointialue tukee ehdotusta. Pidämme tärkeänä ehdotetussa 50 b §:n 4 momentissa säädettävää asetuksenantovaltuutta kustannusten jaosta. Esitöissä on näkemyksemme mukaan käyty kattavasti läpi nykyiset menettelyt ja tilanteet, joissa säännöstä tarvittaisiin samoin kuin avattu

sitä, missä tilanteissa 52 §:ssä säädetty valtion korvaus häiriötilanteen hoitamiseen olisi mahdollinen.

Pykälä 50 c § koskee sosiaali- ja terveydenhuollon kansallista valmiusryhmää. Kokoonpanoa on muutettu aiemmasta ehdotuksesta sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen johtoryhmästä. Edelleen kuitenkin ryhmäkoko on riittävän kompakti. On kannatettavaa, että kokoonpanossa pyritään huomioimaan riittävän laaja ymmärrys sekä sosiaali- että terveydenhuollon palvelujärjestelmästä ja valmiudesta ja varautumisesta. Pirkanmaan hyvinvointialue pitää edelleen perusteltuna, että valtaosa edustajista nimetään yliopistollista sairaalaa ylläpitävältä hyvinvointialueelta, joilla on vastuu YTA-tasoisesta toiminnan tuesta, yhteensovittamisesta ja ohjauksesta.

Pykälä 51 § sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskusten uutena tehtävänä olisi ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelua yhteistyöalueellaan valtakunnallisten yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. Pirkanmaan hyvinvointialue näkee tämän ohjauksen tärkeäksi, korostaen, että suunnittelu täytyy sovittaa yhteen pelastusviranomaisten toiminnan kanssa integraatiotasot ja viranomisvastuut tunnistaen.